

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Popření otcovství po uplynutí popěrné lhůty

Kromě případů, kdy se muž domáhá určení otcovství, jsou četné i situace, kdy se muž, který je označen jako otec dítěte, domáhá popření otcovství k nezletilému dítěti. V případech, kdy se dítě narodí v manželském svazku až po dobu třístého dne po zániku manželství, považuje se za otce dítěte manžel matky. Jedná se o tzv. první domněnku otcovství, která vychází z tradičních hodnot společnosti. Jsou však případy, kdy biologickým otcem není současně otec právní, tedy v tomto případě manžel matky.

Dle ust. § 785 odst. 1 občanského zákoníku může manžel matky popřít své otcovství u soudu do šesti měsíců od dne, kdy se dozvěděl o skutečnostech zakládajících důvodnou pochybnost o jeho otcovství, nejpozději však do šesti let od narození dítěte. Toto ustanovení stanoví dvě různé lhůty, ve kterých lze otcovství popřít. Šesti měsíční lhůta k popření otcovství je lhůtou subjektivní, a počíná běžet od dne, kdy se manžel matky dozvěděl o důvodech, které zpochybňují jeho otcovství. Lhůta šesti let od narození dítěte je lhůtou objektivní, která počíná běžet dnem narození dítěte bez ohledu na to, kdy a zda vůbec se manžel matky může dozvědět o důvodech vylučujících jeho otcovství. I po uplynutí lhůty se však lze úspěšně domáhat popření otcovství a právní rámec pro tento postup vytváří ust. § 792 občanského zákoníku. Toto ustanovení stanoví jako podmínku vedení řízení o popření otcovství prominutí zmeškání lhůty, které je možné v případech, kdy to vyžaduje zájem dítěte a veřejný pořádek.

Pokud se tedy manžel matky dozví o důvodech, které vylučují jeho otcovství k dítěti až po uplynutí popěrné lhůty, může se pořád domáhat popření otcovství, avšak společně s návrhem na popření otcovství je vhodné podat návrh na prominutí zmeškání lhůty, který je potřeba náležitě odůvodnit a vylíčit okolnosti, pro které nebylo možné podat návrh na popření otcovství v zákonné lhůtě. Soud promine zmeškání lhůty v případech, že je to v zájmu dítěte a veřejného pořádku. Skutečnosti nasvědčující tomu, že popření otcovství je v zájmu dítěte i v zájmu veřejného pořádku musí z návrhu na popření otcovství a prominutí zmeškání lhůty vyplývat. Soud nepromine zmeškání lhůty ku příkladu v případech, kdy mezi manželem matky a dítětem byl vytvořen vztah rodič – dítě nebo tento vztah teprve vzniká a buduje se. V takových případech není zájmem dítěte popírat otcovství a není to ani zájmem veřejným, neboť zde převládá zájem na udržení rodiny jako určité společenské jednotky a vznik a budování vztahů v této jednotce jsou ku prospěchu všem zúčastněným, tj. rodičům i dítěti.

Na druhou stranu jsou situace, kdy je o popření otcovství vhodné rozhodnout a žádosti o prominutí lhůty vyhovět. Jsou to například situace, kdy se manželství rozpadá, manželé jsou v rozvodovém řízení, či po něm a v manželství se narodily děti, ke kterým mají rodiče nejen rodičovskou odpovědnost, ale také vyživovací povinnost. Dalším případem budou situace, kdy manžel matky bude od počátku vědět, že není otcem dítěte, avšak to z různých důvodů neřešil za trvání manželství, ale až následně po zániku manželství.

Soud v rámci řízení o žádosti o prominutí zmeškání lhůty bude návrh na popření otcovství posuzovat předběžně s ohledem na jeho důvodnost, tj. zda skutečnosti vylíčené v návrhu na popření otcovství jsou dostatečně určité a doložené jednotlivými důkazy (např. výsledky paternitní analýzy apod.). Pokud soud dospěje k závěru, že návrh na popření otcovství je důvodný, bude se soud zabývat také otázkou, zda je popření otcovství v zájmu dítěte a současně v zájmu veřejného pořádku. V případě jejich vzájemného konfliktu, je rozhodným zájem dítěte.

Ust. § 792 občanského zákoníku je novinkou, kterou od roku 2014 zavedl občanský zákoník a vypustil tak úpravu obsaženou v zákoně o rodině, dle které mohl po uplynutí popěrné lhůty podat návrh na popření otcovství státní zástupce. Toto ustanovení je také odrazem předchozí rozhodovací praxe nejen Ústavního soudu ČR, ale také i Evropského soudu pro lidská práva, dle které orgány, které rozhodují o popření otcovství nemají pouze formálně zkoumat, zda jsou naplněné podmínky pro popření otcovství a zda návrh byl podán v popěrné lhůtě, ale také i naplnění materiálních podmínek popření otcovství. ^[1]___

Soudy rozhodující o prominutí zmeškání popěrné lhůty tak musí zohledňovat, zda je popření otcovství po uplynutí popěrné lhůty v zájmu dítěte a v zájmu veřejného pořádku, jako materiální hledisko při rozhodování ve věci. Ve vztahu k zájmu dítěte je na místě se zabývat tím, zda byl mezi matrikovým otcem a dítětem vybudován vztah rodič - dítě, resp. do jaké míry lze vybudování tohoto vztahu předpokládat, což bude záviset nejen od věku dítěte, ale také zjevně od situace v rodině a dalších okolností. Dále je v zájmu dítěte, aby byly šetřené jeho práva - zejména právo znát své biologické rodiče, když dle ustanovení čl. 7 Úmluvy o právech dítěte má každé dítě právo znát své rodiče a stejně tak má právo na jejich péči.

Veřejný zájem se projevuje v této oblasti právě zájmem na vytvoření a zachování statusových otázek. Ideálním případem je soulad otcovství biologického, sociálního a právního. V případech, kdy tento soulad není, je ve veřejném zájmu, aby v případech, kdy sice manžel matky není biologickým otcem, avšak se cítí být otcem dítěte ze sociálního hlediska, byl tento status zachován a návrhu na popření otcovství nebylo vyhověno. Zároveň nelze bez dalšího upřednostnit sociální rodičovství před biologickým a každý případ je nutné posuzovat vzhledem ke specifickým okolnostem, které jsou mu vlastní. Je také potřeba rozlišovat mezi tím, co je zájmem dítěte a co již zájmem rodičů, když tyto zájmy nemusí být vždy shodné a mohou se prolínat.

Na prominutí zmeškání lhůty není právní nárok, což vyplývá již z dikce samotného ust. § 792 občanského zákoníku. K tomu, aby však soud projednal návrh na popření otcovství po uplynutí popěrné lhůty je však zapotřebí, aby to bylo v zájmu dítěte a také v zájmu veřejného pořádku. Podmínky, za kterých lze úspěšně popřít otcovství i po uplynutí popěrné lhůty, tak nelze nijak generalizovat, neboť každý případ je ve své podstatě jedinečný a byť se na pohled mohou zdát některé případy shodné či obdobné, nelze k nim takto přistupovat a vždy je potřeba zvážit veškeré okolnosti jednotlivých případů.

Mgr. Jana Žaková,
advokát

Mgr. JANA ŽAKOVÁ
Advokátní kancelář

[Mgr. Jana Žaková, advokátní kancelář](#)

Nádražní 1018, 373 41 Hluboká nad Vltavou
Tel.: +420 606 807 172
e-mail: zakova@advokatzakova.cz

[1] Srov. např. Nález Ústavního soudu ČR ze dne 14.7.2010, sp.zn. Pl. ÚS 15/09, nebo také ESLP 34308/96 Yildirim proti Rakousku, ESLP 39227/06 Kňákal proti Česku, ESLP 74826/01 Shofman proti Rusku či ESLP 10699/05 Paulik proti Slovensku.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel x společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)